

ÖZEL EĞİTİME İHTİYACI OLAN BİREYLER İÇİN

(37-78 AY)

**OKUL ÖNCESİ ÖZEL EĞİTİM
DERS KİTABI**

Koordinatör

Prof. Dr. İbrahim Halil DİKEN

Yazarlar

Dr. Öğr. Üyesi Veysel AKSOY

Çağrı GİRAY

Doğan IŞIKLAR

Çocuk Gelişim Uzmanları

Prof. Dr. Arzu YÜKSELEN

Öğr. Gör. Dr. Semra ŞAHİN

**UYUMSAL BECERİLER
GELİŞİM ALANI**

Dil Uzmanı

Afife Nurten AYTAÇ

Görsel Tasarım Uzmanı

Sabri AKKERMAN

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Mehmet Âkif ERSOY

ANDIMIZ

Türküm, doğruyum, çalışkanım.

İlkem küçüklerimi korumak, büyüklerimi saymak; yurdumu, milletimi
özümnden çok sevmektir.

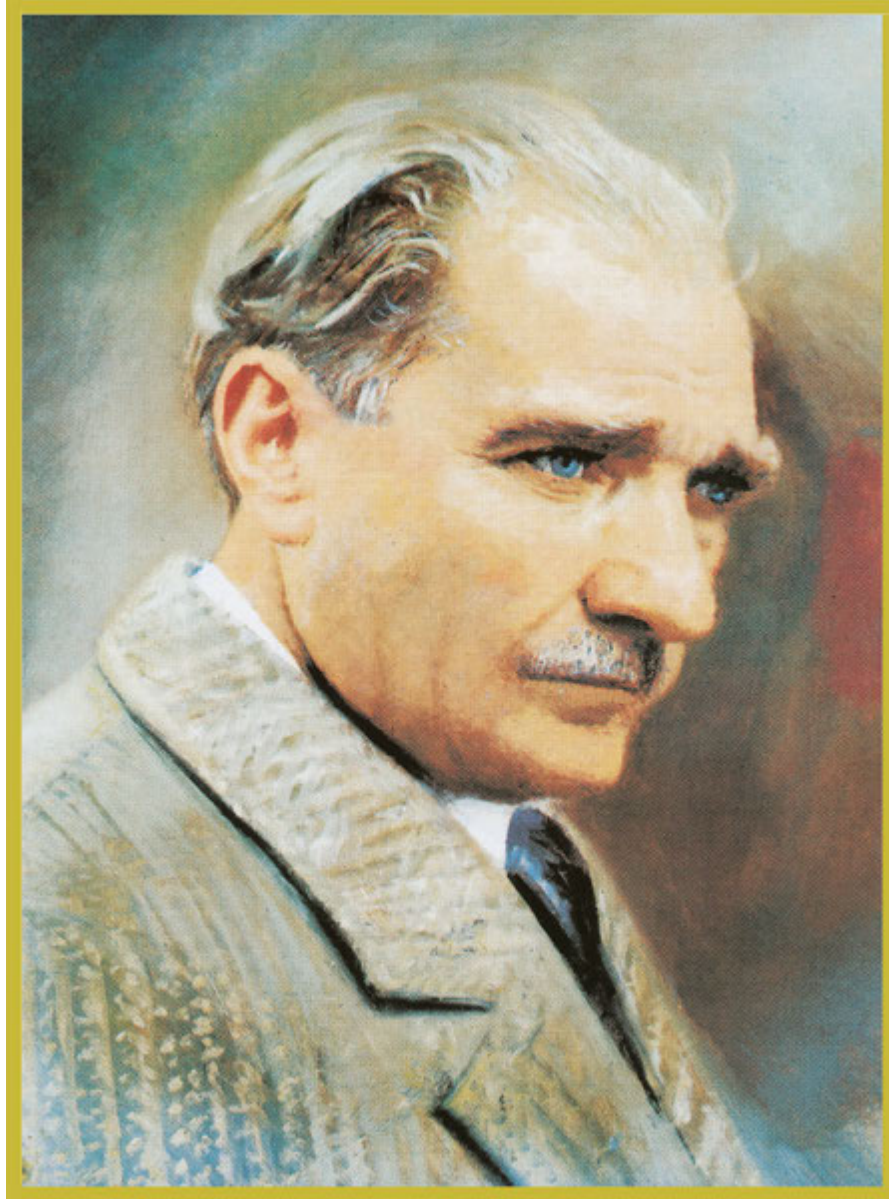
Ülküm yükselmek, ileri gitmektir.

Ey Büyük Atatürk!

Açtığın yolda, gösterdiğin hedefe durmadan yürüyeceğime ant içerim.

Varlığım Türk varlığına armağan olsun.

Ne mutlu Türküm diyene!

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

37-48 AY

Yeme-içme Becerileri.....	8
Giyinme-Soyunma Becerileri	10
Tuvalet Becerileri.....	12
Kişisel Bakım Becerileri.....	14
Günlük Yaşam Becerileri	16

49-60 AY

Yeme-içme Becerileri.....	18
Giyinme-Soyunma Becerileri	20
Tuvalet Becerileri.....	22
Günlük Yaşam Becerileri	24

61-78 AY

Yeme-içme Becerileri.....	26
Giyinme-Soyunma Becerileri	28
Kişisel Bakım Becerileri.....	30
Tuvalet Becerileri.....	32
Günlük Yaşam Becerileri	34

KAYNAKÇA.....	36
----------------------	-----------

ÖRNEK ETKİNLİK KARTLARI

Bu bölümde, 37-78 Ay Okul Öncesi Uyumsal Beceriler Gelişim Alanında farklı kazanımlara yönelik örnek etkinlik kartları yer almaktadır. Diğer kazanımlar için, bu örnek kartları kullanarak etkinliklerinizi ya da uygulamalarınızı geliştirebilirsiniz.

8 UYUMSAL BECERİLER GELİŞİM ALANI

Alt Alan: Yeme-İçme Becerileri

Gelişim Alanı: Yeme-İçme Becerileri (YİB)

Kazanım: YİB 1.3. Meyve suyu, süt gibi içecekleri kaplarından bardağa doldurur.

Ön koşullar: Çocuğun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- YİB 1.1. Bağımsız olarak yemeğini yer ve içer.
- YİB 1.2. Bağımsız olarak içecekleri içer.

Değerlendirme/Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuk dört denemenin üçünde meyve suyu süt gibi içecekleri kaplarından bardağa dolduruyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Meyve suyu/süt kutuları.
- Bardak.

Uygulamalar

Çocuklar ile yemek saatinde karşılıklı oturunuz. Çocuklara bugün bardaklarımıza içeceklerimizi dolduracağız deyiniz. Ardından "Şimdi beni çok iyi izleyin." diyerek kullandığınız elinize süt-meyve suyu kutusunu alınız, diğer eliniz ile bardağı sabit tutunuz, meyve suyu/süt kutusunun ağzını bardağa doğru yavaşça eğerek içeceğin bardağa akmasını sağlayınız. Bu sırada "Bana bakın, ben meyve suyu/süt kutusunu tuttum, bardağımı da diğer elimle tuttum, kutudan bardağıma içeceği lıkır lıkır döktüm." diyebilirsiniz. Ardından "Şimdi siz de kutudan bardağınıza meyve suyunuz/sütünüzü doldurun." diyerek çocukların önüne bardak ve kutuyu uzatınız. Beceriyi gerçekleştiren çocukları "Harika doldurdun, şimdi içebilirsin." diyerek pekiştiriniz. Beceride yardıma gereksinim duyan çocuklara yardım sunun ve sunduğunuz yardımı yavaş yavaş geri çekiniz.

Dikkat edilecek konular

- Uygulamaları gerçekleştirirken dökülmelere karşı kutu ve bardağın altına bir tepsi koyabilir, ortamda kâğıt havlu bulundurabilirsiniz.
- Uygulamaları gerçekleştirirken meyve suyu/süt kutularının tam dolu olması çocukların kaldırıp bardağa eğmelerini zorlaştırabilir, ilk aşamada yarı dolu kutular kullanabilirsiniz.

- Seçtiğiniz içeceklerin çocukların içmekten hoşlandığı içecekler olmasına dikkat ediniz.
- Seçtiğiniz içeceğe karşı alerjisi olan öğrenciniz olmadığından emin olunuz.

Yetersizliklere göre etkinliklerdeki uyarlamalar

- Görme yetersizliği olan çocuk için, etkinlik öncesi çocuğun kutuyu/bardağı elleri ile tanmasına fırsat sağlayınız. Gerekirse arkasından gölge olarak gerektiği anda yardım sununuz.
- İşitme yetersizliği olan çocuk için, işaret dili kullanıyorsa işaret diliyle yönerge veriniz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için, içi çok az dolu içecek kutusu ve geniş ağızlı bardak kullanabilirsiniz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için, sevdiği içecekler ile denemeleri başlatınız.

Etkinlik çeşitlemeleri ve genelleme

- Farklı içecekler (örneğin vişne suyu, süt, ayran vb.) ve farklı yapıda içecek kutuları (örneğin plastik şişe, dikdörtgen kutu, silindirik kutu vb.) kullanılabilir ve bu içeceklerin rengi, tadı hakkında konuşabilirsiniz (örneğin "Bugün vişne suyu içtik, vişne suyunun tadı ekşi, rengi koyu kırmızı." vb.).
- Kutudan bardağa içecek doldurma becerisi için daha fazla yardım ya da denemeye gereksinim duyan çocuk için ek denemeler oluşturabilirsiniz (örneğin çocuktan arkadaşları/öğretmenleri için su içme saatinde bardaklara su doldurmasını, yemek saatinde arkadaşlarının içeceklerini doldurmasını istemek vb.).
- Çocuklara evlerinde de yemek saatlerinde kendilerine ve aile üyelerine içeceklerini doldurmalarını önerebilirsiniz.

Değerlendirme/Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuk dört denemenin üçünde en az üç oturum üst üste meyve suyu süt gibi içecekleri kaplarından bardağa dolduruyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Gelişim Alanı: Giyinme-Soyunma Becerileri (GSB)

Kazanım: GSB 3.5. Sırt çantasını takar.

Ön koşullar: Çocuğun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- GSB 3.1. Önü açık giysilerin önünü kapatmayı sağlayan düğme, kuşak ve benzeri giysi parçalarını açar.
- GSB 3.2. Düğmesiz giysileri giyer.

Değerlendirme/Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuk dört denemenin üçünde sırt çantasını sırtına takabiliyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Çocuğun bedenine uygun büyüklükte sırt çantası.

Uygulamalar

Çocuklar ile okuldan ayrılış saati geldiğinde karşılıklı ayakta durunuz. Çocuklarla göz temasını korumak için siz dizlerinizin üstünde durmayı tercih edebilirsiniz. Çocuklara "Şimdi okul bitti herkes sırt çantasını sırtına takıp eve gidecek." deyiniz. "Şimdi beni çok iyi izleyin." diyerek yanınızda bulunan bir sırt çantasını elinize alınız. Sırt çantasının bir sapını tutarak omzunuza geçirin, ardından çantanın diğer sapını diğer omzunuza geçirerek çantayı sırtınıza takınız. Bu sırada çocuklara "Çantamı aldım, sapını tuttum, hoop omzuma taktım, şimdi diğer sapını tuttum bunu da hoop omzuma taktım, işte bu kadar." deyiniz. Ardından çocuklara kendi çantalarını almalarını ve sırtlarına takmalarını söyleyiniz. Çantasını bağımsız takan çocukları pekiştiriniz, yardıma gereksinim duyan çocuklara yardım sununuz. Çocuklar çantalarını taktıklarında, "Harika şimdi gitmeye hazırız." diyerek okuldan çıkmalarına ve kendilerini alacak yetişkine gitmelerine izin veriniz.

Dikkat edilecek konular

- Çocukların sırt çantalarının ağır olmamasına özen gösteriniz.
- Çocukların sırt çantalarının saplarının çok kısa ya da çok uzun olmamasına dikkat ediniz.
- Çocukların yalnızca kendi sırt çantalarını bulabildiğinden ve onu taktıklarından emin olunuz.
- Sırt çantasını takan çocukları coşkulu biçimde pekiştiriniz.

Yetersizliklere göre etkinliklerdeki uyarlamalar

- Görme yetersizliği olan çocuk için, etkinlik öncesi çocuğun sırt çantasını, saplarını elleri ile tanımaya fırsat sağlayınız. Gerekirse arkasından gölge olarak gerektiği anda yardım sununuz.
- İşitme yetersizliği olan çocuk için, işaret dili kullanıyorsa işaret diliyle yönerge veriniz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için, gerekiyorsa kalın saplı sırt çantaları ile çalışmaya başlayınız ve ilk aşamada birinci sapı taktıktan sonra çocuktan yalnızca diğer sapı takmasını bekleyiniz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için, sevdiği karakterin olduğu ya da içinde sevdiği bir oyuncuğın olduğu çanta kullanarak çantayı takmasını teşvik edebilirsiniz.

Etkinlik çeşitlemeleri ve genelleme

- Çocuklar ile sınıf içinde sırt çantası ile gezmeye giden bir çocuk oyunu üretmekle tüm çocukların bu çocuk rolüne girip sırt çantasını takarak sınıf içinde verdiğiniz rolü yapmasını sağlayabilirsiniz.
- Çocuklara evlerinde de dışarı çıkarken ve okula gelirken çantalarını kendilerinin takmalarını önerebilirsiniz.

Değerlendirme/Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuk dört denemenin üçünde en az üç oturum üst üste sırt çantasını takabiliyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Gelişim Alanı: Tuvalet Becerileri (TB)

Kazanım: TB 4.4. Tuvalet sonrası sifonu çeker.

Ön koşullar: Çocuğun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- TB 4.2. Tuvaletini yaptıktan sonra temizlenmek için yetişkinden yardım ister.
- TB 4.3. Küçük tuvaletini yardımsız yapar.

Değerlendirme/Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuk dört denemenin üçünde tuvaletten sonra sifonu çekiyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Sifon.

Uygulamalar

Çocuklar ile tuvalette uyulması gereken kurallara ilişkin bir öykü okuyunuz. Öykünün ardından tuvaletimizi yaptıktan sonra sifona basmamız gerektiğini vurgulayarak hatırlatınız. Ardından tuvaleti gelen çocukları tuvalette eşlik eden yetişkin ile dikkatle gözlemleyiniz. Çocuk tuvalet gereksinimini karşılayıp temizlendikten sonra (kendi ya da yetişkin tarafından) klozetin sifonunu çekiyor mu? Eğer çocuk tuvaletin ardından sifonu çekiyorsa "Harikasın." diyerek onu pekiştiriniz. Eğer sifonu çekmiyorsa sözel olarak sifonu çekmesini isteyiniz, tekrar çekmezse parmağınız ile sifonu gösteriniz ve son olarak elinin üzerinden elinizle tutup sifonu çekmesini sağlayınız. Çocuk tuvalet sonrası sifona yöneldikçe siz de sunduğunuz yardımı geri çekebilirsiniz.

Dikkat edilecek konular

- Uygulamaları gerçekleştirirken her çocuğun yalnızca güvenilir bir yetişkinle tuvalete gitmesini sağlayınız.
- Uygulamaları gerçekleştirirken tuvaletin ıslak kaygan olmadığından, güvenli olduğundan emin olunuz.

Yetersizliklere göre etkinliklerdeki uyarlamalar

- Görme yetersizliği olan çocuk için, uygulama öncesi eli ile sifonu kavrayıp tanınmasına fırsat sağlayınız ve çocuk beceriyi gerçekleştirirken işlemleri betimleyiniz.
- İşitme yetersizliği olan çocuk için, işaret dili kullanıyorsa işaret diliyle yönerge veriniz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için, ilk denemelerde elinin ardından elinizle destek olarak sifonu çekmesini sağlayınız.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için, çocuğı sifonu yalnızca tuvaletimizi yaptıktan sonra çekmemiz gerektiğini ifade ediniz. Çocuk sifonu bağlam dışı çekmeye, birden çok kez çekmeye çalışıyorsa tuvaletten sonra bir kez sifonu çekme ile ilgili kısa bir öykü yazıp çocuğı her tuvalete gitmeden önce okuyabilirsiniz.

Etkinlik çeşitlemeleri ve genelleme

- Farklı tuvalet ortamlarında, farklı sifonlarda deneme fırsatlarını değerlendiriniz (örneğin bir gezide okul dışındaki tuvalette vb.).
- Çocuklara evlerinde de her tuvaletten sonra sifonu kendilerinin çekmelerini söyleyebilirsiniz.

Değerlendirme/Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuk dört denemenin üçünde en az üç oturum üst üste tuvaletten sonra sifonu çekiyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Gelişim Alanı: Kişisel Bakım Becerileri (KBB)

Kazanım: KBB 2.1. Saçlarını tarar.

Ön koşullar: Çocuğun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- Bu madde için ön koşul bulunmamaktadır.

Değerlendirme/Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuk dört denemenin üçünde saçlarını tarıyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Tarak.

Uygulamalar

Çocuklarla saçlarını taramayı gösteren bir videoyu izleyiniz. Ardından çocuklara doğru dönüp "Bakın videodaki çocuk ne yapıyor, saçlarını tarıyor." deyiniz ve siz de önünüzdeki tarağı alıp saçınıza götürünüz ve saçlarınızı basitçe tarayınız. Ardından çocuklara dönüp "Şimdi siz de saçlarınızı tarayın." deyiniz ve her çocuğa kendi kişisel tarağını uzatıp "Saçını tara." deyiniz. Çocuk tarağı alıp saçına götürür ve saçlarını tararsa pekiştiriniz. Eğer saçlarını taramakta zorlanırsa arkasına geçiniz ve ellerinin üzerinden elinizle rehber olarak yardımda bulununuz. Bu yardımınızı sistematik olarak geri çekiniz. Son olarak tüm çocuklara "Çocuklar saçlarınızı harika taradınız, saçlarınız yumuşacık oldu." diyebilirsiniz.

Dikkat edilecek konular

- Uygulamaları gerçekleştirirken her çocuğun kendi kişisel tarağını kullanmasını sağlayınız.
- Uygulamaları gerçekleştirirken kullanılan tarakların, sivri uçlu ve sık dişli olmamasına özen gösteriniz.
- Saç tarama denemeleri yaparken saçları, saç dipleri acıyan çocukları tüm saçlarını taramaları için zorlamayınız.

Yetersizliklere göre etkinliklerdeki uyarlamalar

- Görme yetersizliği olan çocuk için, etkinlik öncesi çocuğun tarağı eliyle tanınmasına fırsat sağlayınız.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için, kolay tutulabilir, kalın saplı ve çok seyrek dişli bir tarak kullanabilirsiniz.
- İşitme yetersizliği olan çocuk için, işaret dili kullanıyorsa işaret diliyle yönerge veriniz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için, eğer saçlarına tarak sürülmesi çocuğu rahatsız ediyorsa ilk aşamada tüylü bir oyuncakđı tarayabilirsiniz.

Etkinlik çeşitlemeleri ve genelleme

- Taraklardan sonra yumuşak farklı fırça çeşitleri ile de denemeler yapabilirsiniz.
- Çocuklara evlerinde de her sabah kalkınca ve her akşam yatmadan önce saçlarını kendilerinin taramalarını önerebilirsiniz.
- Oyun saatlerinde çocuklarla saçlı/tüylü oyuncakları tarama oyunları kurabilirsiniz.

Değerlendirme/Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuk dört denemenin üçünde en az üç oturum üst üste saçlarını tarıyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Gelişim Alanı: Günlük Yaşam Becerileri (GYB)

Kazanım: GYB 5.1. Oynadığı oyuncaklarını oyun bitiminde yerine koyar.

Ön koşullar: Çocuğun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- Bu madde için ön koşul bulunmamaktadır.

Değerlendirme/Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuk dört denemenin üçünde oynadığı oyuncakları oyun bitiminde yerine koyuyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Oyuncaklar.
- Oyuncak kutuları/sepetleri.

Uygulamalar

Çocuklar ile serbest oyun saati öncesi oyuncakları toplama ile ilgili kısa bir öykü okuyunuz. Ardından çocukların oyuncakları olarak belirlediğiniz zaman dilimi boyunca oynamalarına izin veriniz. Bu sürede siz de onların oyunlarına katılabilir, onların liderliğinde oyun oynayabilirsiniz. Oyun zamanı bittiğinde bunu çocuklara söyleyip herkese oyuncakları toplama yönergesini veriniz. Oynadığı oyuncakları alarak ilgili sepete, kutuya veya rafa koyan öğrencileri coşkulu biçimde pekiştiriniz. Oyuncakları toplamayan öğrencilerin yanına giderek göz teması kurunuz ve oyuncakları topla yönergesini tekrarlayınız, çocuk toplamıyorsa atması gereken sepeti, kutuyu veya rafı elinizle göstererek oyuncağı oraya atmasını isteyiniz. Çocuk hâlen toplamıyorsa elinin üzerinden rehber olarak oyuncağı tutmasını ve ilgili yere koymasını sağlayınız. Zamanla sunduğunuz yardımı sistematik olarak geri çekiniz.

Dikkat edilecek konular

- Uygulamaları gerçekleştirirken oyuncakların sepetlerinin yerlerinin rahatça ulaşılabilir olduğundan emin olunuz.
- Uygulamaları gerçekleştirirken oyuncakları toplayan öğrencileri coşkulu biçimde pekiştiriniz.
- Uygulamaları gerçekleştirirken oyun zamanının bittiğini ve oyuncakların bu durumda toplanması gerektiğini net biçimde ifade ediniz.

Yetersizliklere göre etkinliklerdeki uyarlamalar

- Görme yetersizliği olan çocuk için, çocuğun oynadığı oyuncağın yerini bulması için sözel olarak yönlendirme yapabilir, çocuğa ek zaman tanıyabilirsiniz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için, sınıftaki oyuncak kutularının üzerine o oyuncak türünün resimlerini yapıştırıp çocuğun hangi oyuncağı nereye atacağını gösterebilirsiniz (örneğin oyuncak arabaları atması için ilgili kutuya araba resmi, yapbozları toplamak için ilgili sepete yapboz resmi yapıştırmak vb.).
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için, hafif birkaç oyuncağı hemen yanında bulunan geniş ağızlı bir sepete atmasını isteyerek uyarlama yapabilirsiniz.

Etkinlik çeşitlemeleri ve genelleme

- Sınıf içinde oyuncak rafları ve kutularında hangi oyuncakların olduğunu hatırlamayı kolaylaştırıcı görseller kullanabilirsiniz.
- Farklı oyunların ardından en hızlı oyuncak toplama yarışmaları düzenleyebilirsiniz.
- Lego, yapboz gibi çok parçalı oyuncakları toplarken onları saymak, renkleri şekilleri hakkında konuşmak gibi fırsatlar oluşturabilirsiniz (örneğin çocuktan yerdeki kırmızı parçaları toplamasını istemek vb.).
- Oyuncakları sepete atarken basket oyununa dönüştürebilirsiniz.

Değerlendirme/Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuk dört denemenin üçünde en az üç oturum üst üste oynadığı oyuncakları oyun bitiminde yerine koyuyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Gelişim Alanı: Yeme-İçme Becerileri (YİB)

Kazanım: YİB 1.5. Bıçak kullanarak sürülebilir kıvamdaki yiyecekleri ekmeğe sürer.

Ön koşullar: Çocuğun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- YİB 1.1. Bağımsız olarak yemeğini yer ve içer.
- YİB 1.3. Meyve suyu, süt gibi içecekleri kaplarından bardağa doldurur.

Değerlendirme/Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuk dört denemenin üçünde bıçak kullanarak sürülebilir kıvamdaki yiyecekleri ekmeğe sürebiliyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Plastik, ahşap, bambu gibi keskin olmayan sürme bıçakları.
- Krem peynir, bal, tereyağı gibi sürülebilir yiyecekler.
- Ekmek dilimleri.

Uygulamalar

Çocuklar ile yemek saatinde karşılıklı oturunuz. Çocuklara "Bugün ekmeklerimize (sürülebilir peynir) süreceğiz, sonra da birlikte yiyeceğiz, herkesin karnı acıktı değil mi?" deyiniz. Ardından "Şimdi beni çok iyi izleyin." diyerek elinize bir dilim ekmek alınız, diğer elinize ise sürme bıçağını alın, bıçağı krem formundaki yiyeceğe batırıp bıçağı ekmek üzerinde yatay hareketlerle gezdiriniz. Bu sırada "Bakın şimdi ekmeği aldım, bıçağımı aldım, bıçağımı sürülebilir peynire (krem peynir) batırdım hoop çıkardım, bıçağımı ekmeğe sürüyorum, hmm çok güzel oldu." diyebilirsiniz. Ardından şimdi siz de ekmeklerinize sürülebilir peynir (krem peynir) sürün yönergesini vererek sırayla çocuklara sürülebilir peyniri, bıçağı ve ekmeği uzatınız. Beceriyi gerçekleştiren çocukları "Harikasin, çok güzel." diyerek pekiştiriniz. Gerekli durumlarda çocuğun arkasına geçerek ellerinin üzerinden fiziksel yardım uygulayınız ve yardımı sistematik olarak geri çekiniz. Çocuklar ekmeklerine yiyeceklerini sürdüklerinde yemelerine izin veriniz ve pekiştiriniz.

Dikkat edilecek konular

- Sürme bıçağının keskin, metal, ağır olmamasına, güvenli olması için plastik, ahşap gibi malzemelerden yapılmış olmasına dikkat ediniz.

- Sürülebilir yiyeceklerin çocukların sevdiği yiyecekler olmasına dikkat ediniz.
- Seçtiğiniz yiyecek ya da ekmeğe karşı alerjisi/intoleransı olan öğrenciniz olmadığından emin olunuz.
- Beceriye gerçekleştiren çocukları coşkulu biçimde pekiştiriniz.

Yetersizliklere göre etkinliklerdeki uyarlamalar

- Görme yetersizliği olan çocuk için, etkinlik öncesi çocuğun ekmeği, sürme bıçağını, yiyeceğin olduğu kavanozu elleri ile tanmasına fırsat sağlayınız. Gerekirse arkasından gölge olarak gerektiği anda yardım sununuz.
- İşitme yetersizliği olan çocuk için, işaret dili kullanıyorsa işaret diliyle yönerge veriniz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için, sürme bıçağının sapını silikon gibi malzemeler ile kalınlaştırarak daha rahat tutulmasını sağlayınız ve gerekiyorsa tam fiziksel ipucu vererek çalışmaya başlayınız.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için, önce en sevdiği yiyecekleri ekmeğe sürme denemeleri ile başlayabilirsiniz.

Etkinlik çeşitlemeleri ve genelleme

- Ekmeğe yiyecek sürme becerisi için her denemede farklı yiyecekler (örneğin tereyağı, krem peynir, süzme yoğurt, fındık ezmesi, tahin-pekmez, bal vb.) kullanılabilir ve çocuklarla bu yiyecekler hakkında konuşabilirsiniz.
- Ekmeğe yiyecek sürme becerisi için daha fazla yardım ya da denemeye gereksinim duyan çocuk için ek denemeler oluşturabilirsiniz. Örneğin çocuktan arkadaşları/öğretmenleri için de ekmeğe yiyecek sürmesini isteyebilirsiniz.
- Evcilik gibi oyunlar oynarken oyuncak malzemeler ile ekmeğe yiyecek sürme oyunları oynayabilirsiniz.
- Çocuklara evlerinde de kahvaltı saatlerinde ekmeklerine yiyeceklerini sürmelerini önerebilirsiniz.

Değerlendirme/Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuk dört denemenin üçünde en az üç oturum üst üste "Ekmeğe sür." denildiğinde ekmeğine bıçakla yiyeceği sürebiliyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Gelişim Alanı: Giyinme-Soyunma Becerileri (GSB)

Kazanım: GSB 3.8. Giysilerini boyuna uygun askıya ya da kancaya asar.

Ön koşullar: Çocuğun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- GSB 3.1. Önü açık giysilerin önünü kapatmayı sağlayan düğme, kuşak ve benzeri giysi parçalarını açar.
- GSB 3.4. Giysilerin önünü ve arkasını ayırt eder.

Değerlendirme/Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuk dört denemenin üçünde giysilerini boyuna uygun askıya ya da kancaya asıyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Çocuğa ait mont/ceket.
- Uygun yükseklikte askı/kanca.

Uygulamalar

Çocuklar ile okula geliş saatinde karşılıklı ayakta durunuz. Çocuklarla göz temasını korumak için siz dizlerinizin üstünde durmayı tercih edebilirsiniz. Çocuklara "Şimdi okula geldik, okulumuz sıcak ama dışarıso soğuk, montlarımızı okula gelince çıkarmalı, askılarımıza asmalıyız." deyiniz. Ardından "Kendi montunuz arka iç kısmında bulunan askıyı çocuklara göstererek montumu buradan tuttum, askıya göturdüm, hoop taktım, ben montumu astım haydi siz de asın." deyiniz. Çocuklardan montunu asanları "Harikasın sınıfa geçip oyun oynamaya başlayabilirsin." diyerek pekiştiriniz. Yardıma gereksinim duyan çocukların ise arkasına geçip fiziksel yardım sunarak asmasına destek olabilir, bu yardımı zamanla sistematik olarak geri çekebilirsiniz. Son olarak tüm çocuklara "Herkes montunu çok güzel astı, haydi sınıfta istediğimiz oyunu oynayalım." diyebilirsiniz.

Dikkat edilecek konular

- Çocukların montlarında askı için ip/kurdele olmasına özen gösteriniz.
- Askıların/kancaların çocukların boyuna uygun olduğundan emin olunuz.
- Montlarını/ceketlerini askıya asan çocukları coşkulu biçimde pekiştiriniz.

Yetersizliklere göre etkinliklerdeki uyarlamalar

- Görme yetersizliği olan çocuk için, etkinlik öncesi çocuğun montunu nereden asacağını daha rahat kavraması için askı bölümünü kalın bir ipe belirginleştirebilirsiniz, ayrıca çocuğun askıyı eliyle tanımaya ve montunun askısını kancaya geğirmesine destek olmak için ilk aşamada daha fazla zaman tanıyabilirsiniz.
- İşitme yetersizliği olan çocuk için, işaret dili kullanıyorsa işaret diliyle yönerge veriniz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için, ilk denemelerde elinizi çocuğun elinin üzerine koyarak yardım sağlayınız, giysinin asma kısmını belirgin ve kolay asılabilir hale getiriniz.

Etkinlik çeşitmeleri ve genelleme

- Çocuklar ile oyun saatinde herkesin ceketini üst üste yere yığıp herkesten kendi montunu bulmasını ve asmasını isteyebilir, bu oyunda hızlı olanları ödüllendirebilirsiniz.
- Çocuklardan evlerine veya başka bir ortama girdiklerinde de montlarını, ceketlerini askılara asmalarını isteyebilirsiniz.

Değerlendirme/Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuk dört denemenin üçünde en az üç oturum üst üste giysilerini boyuna uygun askıya ya da kancaya asıyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Gelişim Alanı: Tuvalet Becerileri (TB)

Kazanım: TB 4.6. Temizlik aşamasına kadar tuvaletini kendi kendine yapar.

Ön koşullar: Çocuğun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- TB 4.1. Sözel ya da sözel olmayan davranışlarla tuvalete gitme isteğini ifade eder.
- TB 4.2. Tuvaletini yaptıktan sonra temizlenmek için yetiştikten yardım ister.
- TB 4.3. Küçük tuvaletini yardımsız yapar.

Değerlendirme/Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuk dört denemenin üçünde temizlik aşamasına kadar tuvaletini kendi kendine bağımsız yapabiliyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Sifon.
- Tuvalet kâğıtları.
- El sabunu.

Uygulamalar

Çocuklar ile tuvalette uyulması gereken kurallar ile ilgili öyküler okuyun, videolar izleyiniz. Ardından her çocuk ile tuvaleti geldiğinde onu dikkatle gözlemleyerek tuvalete gidiniz. Çocuk pantolonunu indirmek, klozete oturmak, tuvaleti bitince kalkmak ya da temizlenmek için yardım istemek gibi becerileri gerçekleştiriyor mu? Çocuğu tuvaleti bitinceye kadar dikkatle gözlemleyiniz ve yardıma gereksinim duyarsa yardım sununuz, yardıma gereksinim duymadan temizlenme aşamasına kadar tuvaletini kendi kendine yapıyorsa onu pekiştiriniz. Ardından tuvalet sonrası temizlenmesini sağlayınız ve pantolonunu çekmesini isteyiniz.

Dikkat edilecek konular

- Uygulamaları gerçekleştirirken her çocuğun yalnızca güvenilir bir yetişkinle tuvalete gitmesini sağlayınız.
- Uygulamaları gerçekleştirirken tuvaletin ıslak kaygan olmadığından, güvenli olduğundan emin olunuz.
- Uygulamaları gerçekleştirirken sert bir tuvalet kâğıdı kullanmamaya özen gösteriniz.

Yetersizliklere göre etkinliklerdeki uyarlamalar

- Görme yetersizliği olan çocuk için, uygulama sırasında çocuk beceriyi gerçekleştirirken yaptığı/ yaptığınız işlemleri ve ortamı ona betimleyiniz.
- İşitme yetersizliği olan çocuk için, işaret dili kullanıyorsa işaret diliyle yönerge veriniz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için, temizlenmeyi talep etme ile ilgili bir öykü yazabilir ya da kısa bir video çekebilir, bu öykü ya da videoyu her tuvalete gitmeden önce sunabilirsiniz.

Etkinlik çeşitlemeleri ve genelleme

- Farklı tuvalet ortamlarında da deneme fırsatlarını değerlendiriniz (örneğin bir gezide okul dışındaki tuvalette vb.).
- Çocuklara evlerinde de temizlenme aşamasına kadar tuvaleti kendi kendilerine yapmalarını söyleyebilirsiniz.

Değerlendirme/Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuk dört denemenin üçünde en az üç oturum üst üste temizlik aşamasına kadar tuvaletini kendi kendine yapabiliyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Gelişim Alanı: Günlük Yaşam Becerileri (GYB)

Kazanım: GYB 5.5. Okul ya da sınıf ortamının düzenlenmesinde sorumluluk alır.

Ön koşullar: Çocuğun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- GYB 5.1. Oynadığı oyuncaklarını oyun bitiminde yerine koyar.

Değerlendirme/Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuk dört denemenin üçünde okul ya da sınıf ortamının düzenlenmesinde sorumluluk alıyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Plastik tabak çatallar.
- Etkinlik malzemeleri.

Uygulamalar

Çocukların sınıf ortamında almasını beklediğiniz sorumlulukları önceden belirleyiniz. (örneğin yemek zamanında tabakları getirmek, yemekten sonra çöpleri çöp kutusuna atmak, masa başı etkinliklerinden önce söylenen malzemeleri getirmek, sınıfın çiçeğini sulamak vb.). Ardından belirlediğiniz bu sorumlulukların nasıl gerçekleştirileceğini kısa videolara dönüştürünüz. Videolarda siz de oynayabilirsiniz ya da akranlarını oynatabilirsiniz. Çocuklara söz konusu etkinliklerden önce bu videoları izletiniz. Ardından bu sorumlulukları/görevleri yerine getirmeleri için yönergenizi açık biçimde sununuz (örneğin "Çiçeği sula.", "Balığa yem at." vb.). Yönergeleri yerine getirip sorumluluk alan çocukları coşkulu biçimde pekiştiriniz. Yerine getirmekte zorlanan çocukları ise uygun yardım/ipucu ile yönlendiriniz ve görevi gerçekleştirmesini sağlayınız. Sunduğunuz yardımı sistematik olarak geri çekiniz.

Dikkat edilecek konular

- Uygulamaları gerçekleştirirken gerçekleştirilecek sorumluluk için gerekli materyallerin kolay ulaşılabilir olduğundan emin olunuz.
- Çocuklara ilk aşamada tek basamaklı kolay gerçekleştirilebilir sorumluluklar veriniz.
- Uygulamaları gerçekleştirirken sorumluluk alan çocukları coşkulu biçimde pekiştiriniz.

Yetersizliklere göre etkinliklerdeki uyarlamalar

- Görme yetersizliği olan çocuk için, ek zaman tanıyabilir, sorumluluğu gerçekleştirirken sözlerinizle yönlendirmeler yapabilirsiniz (örneğin "şimdi ayağa kalk, masa-daki çöpü al, çöp kutusuna git, çöpü kutuya at." vb.).
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için, gerçekleştirmesi gereken sorumluluğa ilişkin görseller, resimler hazırlayabilirsiniz (örneğin çöpleri çöpe atan çocuk resmi vb.).
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için, sınıf içinde rahat hareket edebileceği geniş alanlar oluşturabilir, sorumluluklarda uyarlamalar yapabilir ya da ek zaman tanıyabilirsiniz.

Etkinlik çeşitmeleri ve genelleme

- Sınıf içinde belirlediğiniz sorumlulukları sınıf dışında farklı ortamlarda gerçekleştirilen etkinlikler için çeşitlendirebilirsiniz.
- Sorumluluklarını yerine getirme ile ilgili ödöl panoları düzenleyebilir, haftalık ya da günlük olarak en çok sorumluluk alan öğrenciyi ödölendirebilirsiniz.
- Çocuklara evde de alabilecekleri sorumlulukları hatırlatabilir, bu sorumlulukları gerçekleştirmelerini isteyebilirsiniz.

Değerlendirme/Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuk dört denemenin üçünde en az üç oturma üst üste okul ya da sınıf ortamının düzenlenmesinde sorumluluk alıyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Gelişim Alanı: Yeme-İçme Becerileri (YİB)

Kazanım: YİB 1.11. Bağımsız olarak kendine sandviç gibi basit yiyecekler hazırlar.

Ön koşullar: Çocuğun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- YİB 1.1. Bağımsız olarak yemeğini yer ve içer.
- YİB 1.5. Bıçak kullanarak sürülebilir kıvamdaki yiyecekleri ekmeğe sürer.
- YİB 1.9. En alt düzeyde karıştırma ve ölçme gerektiren soğuk yiyecek ve içecekleri hazırlar.

Değerlendirme/Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuk dört denemenin üçünde bağımsız olarak kendine sandviç gibi basit yiyecekler hazırlayabiliyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Sandviç ekmeği.
- Peynir dilimi, salatalık dilimi, marul vb.

Uygulamalar

Çocuklar ile yemek saatinde karşılıklı oturunuz. Çocuklara "Bugün kendimize sandviç hazırlayacağız ve yiyeceğiz, hazır mısınız?" deyiniz. Ardından "Şimdi beni çok iyi izleyin." diyerek bir elinize sandviç ekmeğini alarak içini açınız. İçine o gün bulunan malzemelerden sırayla örneğin peynir dilimleri, domates dilimleri ve maydanoz koyunuz ve sandviçi kapatınız." Bu sırada "Bana bakın, ben ekmeğimi tuttum, içine peynirimi koydum, şimdi domates dilimlerini koydum ve ekmeğimi kapattım, işte bu kadar sandviçim hazır oldu bile." diyebilirsiniz. Ardından "Şimdi siz de sandviç hazırlayın." diyerek yönerge veriniz. Çocukların önüne bir ekmeğin ve bir tabağın içinde sandviç malzemelerini koyunuz. Sandviç hazırlayan öğrencileri pekiştiriniz, yardıma gereksinim duyan öğrencilere uygun düzeyde yardım sununuz. Son olarak çocuklara "Çok güzel hazırladınız, karnımız da çok acıktı herkes kendi sandviçini yesin." diyebilirsiniz.

Dikkat edilecek konular

- Uygulamaları gerçekleştirirken sandviç malzemelerini dilimlenmiş ve sandviçe konmaya hazır biçimde ortamda bulundurabilirsiniz.
- Seçtiğiniz malzemelerin çocukların yemekten hoşlandığı besinler olmasına dikkat ediniz.
- Seçtiğiniz malzemelere karşı alerjisi/intoleransı olan öğrenciniz olmadığından emin olunuz.

Yetersizliklere göre etkinliklerdeki uyarlamalar

- Görme yetersizliği olan çocuk için, etkinlik öncesi çocuğun malzemeleri, ekmeği elleri ile tanimasına fırsat sağlayınız. Gerekirse arkasından gölge olarak gerektiği anda yardım sununuz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için, yaptığı işlemleri betimleyebilirsiniz (örneğin "Şimdi peyniri aldın, ekmeğe götürdün, içine koydun, harikasın." vb.).
- İşitme yetersizliği olan çocuk için, işaret dili kullanıyorsa işaret diliyle yönerge veriniz.

Etkinlik çeşitlemeleri ve genelleme

- Farklı sandviç malzemeleri (örneğin marul, avokado, dereotu, peynir vb.) ve farklı sandviç ekmekleri (örneğin yuvarlak, beyaz undan, esmer undan vb.) kullanılabilir ve bu yiyeceklerin rengi ve tadı hakkında çocuklarla konuşabilirsiniz (örneğin "Bugün yuvarlak ekmeklerimiz var bakın, etrafımızda başka neler yuvarlak, bugün sandviçimize salatalık koyduk, salatalık yeşil, salatalığı yaz mevsiminde yeriz." vb.).
- Çocuklarla okul bahçesi gibi bir ortamda piknik yapacağınızı söyleyerek orada yere yuvarlak biçimde oturup sandviçler yapıp yiyebilirsiniz.
- Sandviç hazırlama becerisi için daha fazla yardım ya da denemeye gereksinim duyan çocuk için ek denemeler oluşturabilirsiniz (örneğin çocuktan arkadaşları/öğretmenleri için sandviç hazırlamasını istemek vb.).
- Çocuklara evlerinde de kahvaltı/ara öğün saatlerinde kendilerine ve aile üyelerine sandviç hazırlamasını önerebilirsiniz.

Değerlendirme/Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuk dört denemenin üçünde en az üç oturum üst üste bağımsız olarak kendine sandviç gibi basit yiyecekler hazırlayabiliyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Gelişim Alanı: Giyinme-Soyunma Becerileri (GSB)

Kazanım: GSB 3.11. Üzerindeki giysilerin fermuarını kapatır.

Ön koşullar: Çocuğun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- GSB 3.1. Önü açık giysilerin önünü kapatmayı sağlayan düğme, kuşak ve benzeri giysi parçalarını açar.
- GSB 3.2. Düğmesiz giysileri giyer.

Değerlendirme/Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuk dört denemenin üçünde üzerindeki giysilerin fermuarını kapatabiliyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Çocuğa ait fermuarlı mont, ceket, yelek vb.

Uygulamalar

Çocuklar ile okuldan ayrılış saatinde karşılıklı ayakta durunuz. Çocuklarla göz temasını korumak için siz dizlerinizin üstünde durmayı tercih edebilirsiniz. Çocuklara "Şimdi okuldan ayrılış saatimiz geldi, haydi montlarımızı/ceketlerimizi giyelim." deyiniz. Ardından kendi montunuzu giyiniz ve çocuklara "Şimdi beni çok iyi izleyin." diyerek montunuzun iki fermuar ucunu tutunuz, fermuar ucunu fermuara yerleştiriniz ve fermuarın dilini tutunuz, fermuarı yukarı doğru çekiniz. Bu sırada çocuklara "Fermuarı tuttum, içine taktım, tık diye ses geldi, şimdi fermuarın dilini tuttum ve hoop diye yukarı çektim, haydi şimdi siz de fermuarları kapatın." diyebilirsiniz. Çocuklardan fermuarını kapatanları "Harikasın, şimdi okuldan gitmeye hazırsın." diyerek pekiştiriniz. Yardıma gereksinim duyan çocukların ise arkasına geçip fiziksel yardım sunarak fermuarlarını kapatmalarına destek olabilir, bu yardımı zamanla sistematik olarak geri çekebilirsiniz. Son olarak "Tüm çocuklara herkes fermuarlarını çok güzel kapattı, haydi şimdi gidebiliriz." diyerek kendilerini bekleyen yetişkine gitmelerini sağlayabilirsiniz.

Dikkat edilecek konular

- Çocukların montlarında bulunan fermuarların yıpranmamış, kolay kapanabilir olmasına özen gösteriniz.
- İlk aşamada fermuarların iri dişli olmasını tercih edebilirsiniz.
- Fermuarlarını bağımsız biçimde kapatan çocukları coşkulu biçimde pekiştiriniz.

Yetersizliklere göre etkinliklerdeki uyarlamalar

- Görme yetersizliği olan çocuk için, etkinlik öncesi çocuğun fermuar uçlarına ve diline o kısımları belirginleştirecek biçimde sıcak silikon damlatabilirsiniz. Ayrıca çocuğun fermuarın uçlarını ve dilini eliyle tanımaya destek olmak için ilk aşamalarda daha fazla zaman tanıyabilirsiniz.
- İşitme yetersizliği olan çocuk için, işaret dili kullanıyorsa işaret diliyle yönerge veriniz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için, ilk aşamada çok kalın dişli ve kaygan fermuarlar kullanılabilir, fermuarların ucunu birleştirdikten sonra çocuktan yalnız yukarı çekmesini isteyebilirsiniz. Ayrıca fermuarın dilini daha rahat kavraması için o noktaya anahtar halkası ya da kalın bir ip geçirebilirsiniz.

Etkinlik çeşitlemeleri ve genelleme

- Çocuklar ile oyun saatinde müzik açıp müzik durduğunda çocuklardan fermuarlarını kapatmasını isteyebilir, fermuar kapatmayı gerektiren farklı oyunlar türetebilirsiniz.
- Çocuklara evlerinde de fermuar kapatmayı gerektiren günün her anında bunu fırsat bilerek kendi fermuarlarını kendilerinin kapatmalarını isteyebilirsiniz.

Değerlendirme/Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuk dört denemenin üçünde en az üç oturum üst üste üzerindeki giysilerin fermuarını kapatabiliyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Gelişim Alanı: Kişisel Bakım Becerileri (KBB)

Kazanım: KBB 2.5. Yırtilan ya da sökülen giysisini yetişkine söyler.

Ön koşullar: Çocuğun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- GSB 3.9. Giysilerinin önünü ve arkasını ayırt eder.
- GYB 5.3. Kirli giysilerini yıkanması amacıyla uygun yere bırakır.

Değerlendirme/Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuk dört denemenin üçünde yırtilan ya da sökülen giysisini yetişkine söylüyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Sökülmüş/yırtılmış giysiler.

Uygulamalar

Çocuklara öykü saatinde okulda sökülen/yırtılan giysileri öğretmenine/annesine gösteren bir çocuk ile ilgili öykü hazırlayınız ve okuyunuz. Bu sırada yanınızda sökük/yırtıkları olan birkaç çeşit giysi bulundurunuz. Çocuklara "Bakın bu pantolon sökülmüş, bu tişört yırtılmış, bazen bizim de giysilerimiz sökülür veya yırtılır. Bunu fark ettiğimizde hemen annemize/babamıza/öğretmenimize söylemeliyiz." deyiniz. Öykü ile ilgili sorular sorup yırtık bir giysi giydirerek çocuklarla canlandırma yapabilirsiniz. Bunun ardından çocukları gözlemleyiniz. Giysisinde yırtılma sökülme olduğunda size haber veriyorsa o çocuğu pekiştiriniz. Giysisindeki yırtığı/söküğü haber vermiyorsa yanına gidip sözel ipuçları ve yönerge ile size söylemesini sağlayınız. Bunun ardından çocuktan bağımsız biçimde giysisi söküldüğünde/yırtıldığında size söylemesini bekleyiniz ve pekiştiriniz.

Dikkat edilecek konular

- Uygulamaları gerçekleştirirken yanınızda sökülmüş/yırtılmış çocuk giysileri bulundurabilirsiniz.
- Uygulamaları gerçekleştirirken çocukları iyi gözlemlemeli ve sökükleri/yırtıkları tespit etmelisiniz.

Yetersizliklere göre etkinliklerdeki uyarlamalar

- Görme yetersizliği olan çocuk için, etkinlik öncesi çocuğun söküğü/yırtığı eliyle tanınmasına fırsat sağlayınız.
- İşitme yetersizliği olan çocuk için, işaret dili kullanıyorsa işaret diliyle yönerge veriniz.

Etkinlik çeşitlemeleri ve genelleme

- Farklı giysi çeşitlerinde farklı büyüklüklerde yırtık/sökük örneklerini çocuklara gösterebilirsiniz.
- Çocuklara evlerinde ya da dışarıda da giysilerindeki söküğü/yırtığı hemen güvenilir bir yetişkine söylemelerini önerebilirsiniz.
- Oyun saatlerinde ayıcık ya da bebek gibi oyuncaklara sökük/yırtık giysiler giydirerek bu durumu yetişkine söyleme ile ilgili oyunlar kurabilirsiniz.

Değerlendirme/Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuk dört denemenin üçünde en az üç oturum üst üste yırtılan ya da sökülen giysisini yetişkine söylüyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Gelişim Alanı: Tuvalet Becerileri (TB)

Kazanım: TB 4.7. Yardım ya da hatırlatma olmadan tüm tuvalet gereksinimlerini kendisi karşılar.

Ön koşullar: Çocuğun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- TB 4.3. Küçük tuvaletini yardımsız yapar
- TB 4.6. Temizlik aşamasına kadar tuvaletini kendi kendine yapar.

Değerlendirme/Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuk dört denemenin üçünde yardım ya da hatırlatma olmadan tüm tuvalet gereksinimlerini kendisi karşılayabiliyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Klozet.
- Sifon.
- Tuvalet kâğıtları.
- El sabunu.

Uygulamalar

Çocuklar ile tuvalette uyulması gereken kurallar ile ilgili öyküler okuyunuz, videolar izleyiniz. Ardından her çocuk ile tuvaleti geldiğinde onu dikkatle gözlemleyerek tuvalete gidiniz. Çocuk tuvalete hatırlatma gerekmesizin gitmek, pantolonunu indirmek, klozete oturmak, tuvaleti bitince kalkmak ya da tuvalet kâğıdı ile temizlenmek gibi becerileri gerçekleştiriyor mu? Çocuğu tuvaleti bitinceye kadar dikkatle gözlemleyiniz ve yardıma gereksinim duyarsa yardım sununuz, yardıma gereksinim duymadan tuvaletini kendi kendine yapıyorsa onu pekiştiriniz.

Dikkat edilecek konular

- Uygulamaları gerçekleştirirken her çocuğun yalnızca güvenilir bir yetişkinle tuvalete gitmesini sağlayınız.
- Uygulamaları gerçekleştirirken tuvaletin ıslak kaygan olmadığından, güvenli olduğundan emin olunuz.
- Uygulamaları gerçekleştirirken sert bir tuvalet kâğıdı kullanmamaya özen gösteriniz.

Yetersizliklere göre etkinliklerdeki uyarlamalar

- Görme yetersizliği olan çocuk için, uygulama sırasında çocuk beceriyi gerçekleştirirken yaptığı/yaptığınız işlemleri ve ortamı ona betimleyin.
- İşitme yetersizliği olan çocuk için, işaret dili kullanıyorsa işaret diliyle yönerge verin.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için, tuvalette gerçekleştirilmesi gereken basamaklar ile ilgili öykü yazabilir ya da kısa bir video çekebilir, bu öykü ya da videoyu her tuvalete gitmeden önce sunabilirsiniz.

Etkinlik çeşitlemeleri ve genelleme

- Farklı tuvalet ortamlarında da deneme fırsatlarını değerlendiriniz (örneğin bir gezide okul dışındaki tuvalette vb.).
- Çocuklara tuvaleti kendi kendilerine yapmalarını söyleyebilirsiniz.

Değerlendirme/Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuk dört denemenin üçünde en az üç oturum üst üste yardım ya da hatırlatma olmadan tüm tuvalet gereksinimlerini kendisi karşılayabiliyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Gelişim Alanı: Günlük Yaşam Becerileri (GYB)

Kazanım: GYB 5.9. Kirlettiği yeri temizler.

Ön koşullar: Çocuğun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- GYB 5.1. Oynadığı oyuncaklarını oyun bitiminde yerine koyar.
- GYB 5.5. Okul ya da sınıf ortamının düzenlenmesinde sorumluluk alır.

Değerlendirme/Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuk dört denemenin üçünde kirlettiği yeri temizliyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Oyuncaklar.
- Plastik tabak çatallar.
- Etkinlik malzemeleri.

Uygulamalar

Çocuklar ile masa başı etkinlik yapmadan önce onlara masa başında etkinlik yapan ve etkinliğin ardından masanın kullandığı bölümü silip mendili çöpe atan bir çocuk videosu çekip izletebilir ya da kısacık öykü olarak hazırlayıp onlara sunabilirsiniz. Ardından masa başı etkinlik zamanında masada iz bırakabilecek sulu boya, parmak boyama, oyun hamuru ile oynama gibi etkinliğinizi gerçekleştiriniz. Ardından çocuklara "Beni izleyin." deyip dikkatlerin sizin üstünüzde olduğundan emin olduğunuzda kendi önünüzdeki malzemeleri kaldırınız ve bir ıslak mendil alıp masada kendi önünüzü siliniz. Ardından çocuklara dönüp kirlettiği yerleri temizlemelerini söyleyiniz. Islak mendil alıp önünü silen ve mendili çöpe atan çocukları coşkulu biçimde pekiştiriniz. Kirlettiği yeri temizlemekte zorlanan çocuklara önce silmeleri gereken kısmı eliniz ile gösterip "Burayı sil." deyiniz, yine zorlanırsa fiziksel yardım sunarak silmesini sağlayınız.

Dikkat edilecek konular

- Uygulamaları gerçekleştirirken mendil, çöp kutusu gibi malzemelerin ulaşılabilir olduğundan emin olunuz.
- Çocuklardan ilk aşamada kirlettiği kolay temizlenebilir alanları temizlemesini isteyiniz.
- Uygulamaları gerçekleştirirken kirlettiği yeri bağımsız olarak temizleyen çocukları coşkulu biçimde pekiştiriniz.

Yetersizliklere göre etkinliklerdeki uyarlamalar

- Görme yetersizliği olan çocuk için, ek zaman tanıyabilir, kirlettiği yeri belirlemesi için yönlendirmeler yapabilirsiniz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için, kirlettiği yeri temizleyen çocuk resimleri hazırlayabilirsiniz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için, ilk aşamalarda kolay silinebilir az kirli yerleri silmesini-temizlemesini isteyebilir ve/veya ek zaman tanıyabilirsiniz.

Etkinlik çeşitlemeleri ve genelleme

- Sınıf içinde kirlettiği yeri temizleme becerisini çeşitlendirebilirsiniz (örneğin çalıştığı masayı temizleme, yemekten sonra kalktığı yeri temizleme, ayakkabısını koyduğu dolabı temizleme vb.).
- Kirlettiği yeri temizleme ile ilgili grup oyunları kurabilir, çocuklara çeşitli roller vererek beceriye ilişkin açıklamalar yapabilirsiniz.
- Çocuklara evlerinde de kirlettikleri yerleri temizlemelerini hatırlatabilir, gerçekleştirmelerini isteyebilirsiniz.

Değerlendirme/Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuk dört denemenin üçünde en az üç oturum üst üste kirlettiği yeri temizliyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

- Ammer, J. J., & Bangs, T. (2002). *Birth to Three-Assessment and Intervention System (BTAIS-2)*. Austin, TX: Pro-Ed.
- Ball, M. F. (2002). *Developmental Coordination Disorder: Hints and Tips for the Activities of Daily Living*. Jessica Kingsley Publishers.
- Berk, L. (2013). *Child Development (9th ed.)*. Upper Saddle River, NJ: Pearson Education.
- Bielenberg, K. (2008). *All Active. 35 Inclusive Physical Activities*. Champaign: Human Kinetics.
- California Department of Education (2008). *California Preschool Learning Foundations-Volume 1*. Retrieved from <http://www.cde.ca.gov/sp/cd/re/documents/preschoollf.pdf>
- California Department of Education (2010). *California Preschool Learning Foundations-Volume 2*. Retrieved from <http://www.cde.ca.gov/sp/cd/re/documents/psfoundationsvol2.pdf>
- California Department of Education (2012). *California Preschool Learning Foundations-Volume 3*. Retrieved from <http://www.cde.ca.gov/sp/cd/re/documents/preschoolfoundationsvol3.pdf>
- California Department of Education (2015). *Kindergarten Chapter of the Mathematics Framework for California Public Schools* Retrieved from <http://www.cde.ca.gov/ci/ma/cf/documents/mathfwkindergarten.pdf>
- Cowden, J.E. & Torrey C.C. (2007). *Motor Development and Movement Activities for Preschoolers and Infants with Delays*. Springfield: Charles C Thomas Publisher.
- Dienstmann, R. (2008). *Games for Motor Learning*. Champaign: Human Kinetics.
- Delaney, T. (2009). *101 Games and Activities for Children with Autism, Asperger's, and Sensory Processing Disorders*. McGraw-Hill Companies.
- Einon, D. (1999). *Learning Early: Everything Parents Need to Encourage and Develop Their Child's Learning Skills From Birth to Six Years of Age*. Checkmark Books.
- Epstein, A. S. (2012). *The Highscope Preschool Curriculum: Mathematics*. Ypsilanti, MI: Highscope Press.
- Epstein, A. S. (2012). *The Highscope Preschool Curriculum: Creative Arts*. Ypsilanti, MI: Highscope Press.
- Epstein, A. S. (2012). *The Highscope Preschool Curriculum: Science & Technology*. Ypsilanti, MI: Highscope Press.

- Frankenburg, W. K., Dodds, J., Archer, P., Shapiro, H., & Bresnick, B. (1992). *The Denver II: A Major Revision and Restandardization of the Denver Developmental Screening Test*. *Pediatrics*, 89(1), 91-97.
- Gordon, A. M., & Browne, K. W. (2015). *California Edition Beginning Essentials in Early Childhood Education*. Cengage Learning.
- Grigorenko, E. L., & Sternberg, R. J. (1999). *Assessing Cognitive Development in Early Childhood*. Early Childhood Development.
- Guralnick, M. J. (2001). *Early Childhood Inclusion: Focus on Change*. Paul H. Brookes Publishing Company, PO Box 10624, Baltimore, MD 21285-0624.
- Haibach, P.S., Reid, G., & Collier, D.H. (2011). *Motor Learning and Development*. Champaign: Human Kinetics.
- Hammon, V. (1995). *Developing a Marketing Strategy for an Early Childhood Education Program in Hawaii*.
- Harding, J., Meldon-Smith, L., & Sheridan, M. (2012). *Play in Early Childhood: From Birth to Six Years*. Routledge.
- Howard, J. (2017). *Mary D. Sheridan's Play in Early Childhood: From Birth to Six Years*. Taylor & Francis.
- Jenkinson, J., Hyde, T., & Ahmad, S. (2008). *Building Blocks for Learning Occupational Therapy Approaches: Practical Strategies for the Inclusion of Special Needs in Primary School*. John Wiley & Sons.
- Kurtz, L. A. (2003). *How to Help a Clumsy Child: Strategies for Young Children with Developmental Motor Concerns*. Jessica Kingsley Publishers.
- Kurtz, L. A. (2007). *Understanding Motor Skills in Children with Dyspraxia, Adhd, Autism, and Other Learning Disabilities: A Guide to Improving Coordination*. Jessica Kingsley Publishers.
- Mayesky, M. (2014). *Creative Activities and Curriculum for Young Children*. Cengage Learning.
- MEB (2018). *Özel Eğitime İhtiyacı Olan Bireyler İçin (0-36 Ay) Erken Çocukluk Özel Eğitim Öğretim Programı*. Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları. Ankara.
- MEB (2018). *Özel Eğitime İhtiyacı Olan Bireyler İçin (37-78 Ay) Okul Öncesi Özel Eğitim Öğretim Programı*. Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları. Ankara.
- Plomin, R., & DeFries, J.C. (1985). *Origins of Individual Differences in Infancy: The Colorado Adoption Project*. Orlando, FL: Academic.

- Savaşır, I., Sezgin, N., & Erol, N. (1995). *Ankara Gelişim Tarama Envanteri El Kitabı*. Ankara: Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi.
- Sher, B. (2009). *Early Intervention Games: Fun, Joyful Ways to Develop Social and Motor Skills in Children with Autism Spectrum or Sensory Processing Disorders*. John Wiley & Sons.
- Teaford, P. (2010). *Hawaii Early Learning Profile (HELP) 3-6 Checklist (2nd Ed.)*. Menlo Park, CA: VORT Corporation.
- Teaford, P. (2010). *Help 3-6 Activities at Home (2nd Ed.)*. Menlo Park, CA: VORT Corporation.
- Temel, F., Ersoy, Ö., Avcı, N., & Turla, A. (2005). *Gazi Erken Çocukluk Gelişimi Değerlendirme Aracı "GEÇDA"*. Ankara: Rekmay Ltd. Şti.
- The Early Childhood Direction Centre (2012). *Developmental Checklists Birth to Five*. Retrieved From http://ecdc.syr.edu/wpcontent/uploads/2013/01/Developmental_checklists_Updated2012.pdf
- Tomprowski, P., McCullick, B., & Pesce, C. (2015). *Enhancing Children's Cognition with Physical Activity Games*. Human Kinetics.
- Woodhead, M. (1996). *In Search of the Rainbow: Pathways to Quality in Large-Scale Programmes for Young Disadvantaged Children. Early Childhood Development: Practice and Reflections Number 10*. Bernard van Leer Foundation, PO Box 82334, 2508 EH, The Hague, Netherlands (Single copies free of charge).